

deSingel

Masques & Damien Guillon

---

za 17 jan 2015
Blauwe zaal
Grote podia
20 uur → 21.50 uur
pauze ± 20.45 uur

---

inleiding 19.15 uur
Jan Devlieger
Blauwe foyer

Bach & hoogdagen

Amarcord & Lautten Compagney
olv. Wolfgang Katschner
za 25 okt 2014

Koor & Orkest van de Nederlandse Bachvereniging
olv. Jos van Veldhoven
za 8 nov 2014

Barokorkest B'Rock & Rias Kammerchor
olv. René Jacobs
zo 21 dec 2014 | 15 uur

Masques & Damien Guillon
za 17 jan 2015

Le Concert Lorrain & Balthasar Neumann Chor
olv. Christoph Prégardien
do 26 mrt 2015

teksten programmaboekje **Jan Devlieger**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

Gelieve uw GSM uit te schakelen.

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be. Selecteer hiervoor voorstelling/ concert/tentoonstelling van uw keuze.

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ... betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen. Selecteer hiervoor voorstelling/ concert/tentoonstelling van uw keuze. Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

Grand café deSingel

open alle dagen 9 → 24 uur
informatie en reserveren
+32 (0)3 237 71 00
www.grandcafedesingel.be
drankjes / hapjes / snacks /
uitgebreid tafelen

Bij onze concerten worden occasioneel cd's te koop aangeboden door

La Boîte à Musique

Coudenberg 74 | Brussel +32 (0)2 513 09 65
www.classicalmusic.be

Met bijzondere dank aan **Jacek Bielat** voor het stemmen en het onderhoud van de concertvleugels van deSingel

Piano's Jacek & Svetlo

Land Van Waaslaan 150 | Gent
+32 (0)9 227 77 37 | www.jspiano.be

Damien Guillon contratenor & Masques

Sophie Gent & Tuomo Suni viool

Kathleen Kajioka altviool Mélisande Corriveau
& Julien Léonard viola da gamba Benoît Vanden

Bemdem violone Olivier Fortin klavecimbel & orgel

Erbarme Dich

Ensemble Masques © David Samyn

Johann Heinrich Schmelzer (ca. 1620-1680)

Sonata IV a sei (Sacro-profanus concentus musicus, Nürnberg, 1662)

Johann Rosenmüller (1619-1684)

Sonata à cinque in F

Heinrich Schütz (1585-1672)

'Erbarme dich mein' voor alt, strijkers & basso continuo, SWV447

Johann Heinrich Schmelzer

Sonata III a sei (Sacro-profanus concentus musicus, Nürnberg, 1662)

Philipp Heinrich Erlebach (1657-1714)

Aria à Alto è 4 Stromenti: Auf des Kreuzes Finsternis folgt die Sonne ganz gewiß (Harmonische Freude musicalischer Freunde, 1697)

Johann Heinrich Schmelzer

'Lamento sopra la morte Ferdinandi III' voor viool, twee viola da gamba's & basso continuo (manus., Vienne, 1657)

Dietrich Buxtehude (1637-1707)

'Muß der Tod denn auch entbinden' voor alt, twee viola da gamba's & basso continuo, BuxWV76.2 (Fried-und Freudenreiche Hinfahrt, Lübeck, 1674)

Dietrich Buxtehude

Sonate in a voor viool, viola da gamba & basso continuo, BuxWV272

Johann Heinrich Schmelzer

Sonata V a sei (Sacro-profanus concentus musicus, Nürnberg, 1662)

Christian Geist (ca. 1650-1711)

'Vater unser, der du bist im Himmel' voor alt, viool, altviool, twee viola da gamba's & basso continuo

---

Johann Heinrich Schmelzer

Sonata VI a sei (Sacro-profanus concentus musicus, Nürnberg, 1662)

Johann Christoph Bach (1642-1703)

'Ach, daß ich Wassers genug hätte' voor alt, viool, altviool, twee viola da gamba's & basso continuo

pauze

In het spoor van Bach

Anno 2015 prijkt Johann Sebastian Bach (1685-1750) – terecht – op een eenzame hoogte aan het componistenfirmament. Een ietwat bevreemdende vaststelling als men bedenkt dat de muziek van Johann Sebastian in zijn tijd vaak als passé of te geleerd werd afgedaan. Vanaf de 19de eeuw nam de Bachrevival een hoge vlucht met een bijna mythische verafgoding tot gevolg. De specifieke en tegelijk universele stijl van Johann Sebastian Bach werd dé maatstaf bij de waardering van andere (barok)componisten. Heel wat voorgangers, tijdgenoten, zonen en generaties componisten na Bach, kwamen op die manier in de schaduw te staan en werden (worden) vaak stiefmoederlijk behandeld. En dat is in vele gevallen bijzonder jammer. Johann Sebastian was immers een product van zijn tijd. Hij bouwde als geen ander verder op de muzikale nalatenschap van componisten zoals Heinrich Schütz, Dietrich Buxtehude en Johann Christoph Bach. Gezien de gruwel, armoede en chaos veroorzaakt door de Dertigjarige Oorlog (1618–1648) hoeft het niet te verwonderen dat de muziek van deze drie grootmeesters vaak doordrongen is van een diepe melancholie. Andere tot de verbeelding sprekende Duitstalige componisten zijn: Johann Rosenmüller, Johann Heinrich Schmelzer, Christian Geist en Philipp Heinrich Erlebach. Stuk voor stuk componisten van de bovenste plank die mee de loop van de muziekgeschiedenis hebben bepaald en wegbereiders waren voor Johann Sebastian Bach.

Heinrich Schütz werd honderd jaar voor Johann Sebastian Bach geboren en is de belangrijkste Duitse componist van zijn generatie. Schütz' stijl stond model voor de Duitse muziek in de tweede helft van de 17de eeuw. Op instigatie (en op kosten) van landgraaf en kunstminnaar Moritz von Hessen-Kassel (alias 'Moritz der Gelehrte'), trok Schütz in 1609 een eerste maal naar Venetië, op dat moment de bakermat van de Europese muziek. Hij ging er in de leer bij de toenmalige kapelmeester van de San Marco: Giovanni Gabrieli (ca. 1554/1557-1612). Een eerste (en enige) bundel met madrigalen 'Il primo libro de madrigali' (Venetië, 1611) was hier het tastbare bewijs van. Na de dood van zijn Italiaanse mentor keerde Schütz met een schat aan nieuwe kennis terug naar de heimat. Vanaf 1617 was Schütz verbonden aan het Saksische hof in Dresden waar hij muziek schreef op Latijnse en Duitse teksten. In 1628-29 ondernam Schütz een tweede reis naar Italië. De twee belangrijkste redenen hiervoor waren: de ongunstige werkomstandigheden in Duitsland ten gevolge van de Dertigjarige Oorlog en de vernieuwingen van Giovanni Gabrieli's opvolger aan de San Marco: Claudio Monteverdi (1567-1643). De

De Marienkirche in Lübeck waar Dietrich Buxtehude zijn 'Abendmusiken' ten gehore bracht.
Naar een gravure uit 1749.

'nieuwe stijl' van Monteverdi wordt ook de 'seconda prattica' genoemd, een praktijk die de 'volmaaktheden van de moderne muziek' hoog in het vaandel draagt en waarbij de muziek steeds in dienst staat van de tekstexpressie – 'L'oratione sia padrona della musica e non è serva' (De tekst is heerseres over de muziek en niet haar dienaar). Dit in tegenstelling tot de aanhangers van de 'prima prattica', waarbij de regels van het contrapunt ongenaakbaar waren en het spel van consonanten en dissonanten strikt werd toegepast. Net als Monteverdi zette Schütz instrumenten in om de affecten van de tekst te versterken. Niet alleen om de vocale stemmen te verdubbelen zoals bij de 'Psalmen Davids' ('zum starken Getön und zur Pracht'), maar ook om een zelfstandige partij te spelen. Schütz' eerste deel van zijn 'Symphoniae Sacrae' (Venetië, 1629) is volledig op deze leest geschoeid. De instrumenten zijn hier belangrijke bouwstenen: ze spelen niet alleen instrumentale voor- en tussenspelen maar treden ook in dialoog met de vocale solisten. In volle oorlogstijd – de keurvorstelijke kapel was sterk uitgedund – verscheen het eerste deel van de 'Kleine Geistliche Konzerte' (Leipzig, 1636). Zoals de titel laat vermoeden, zijn deze concerterende motetten geschreven voor een minimalistische bezetting van één tot vijf solostemmen met basso continuo, waarbij Schütz, in navolging van de Italiaanse recitatiefstijl, streefde naar een perfecte symbiose van woord en toon. Boven zijn eerste motet, 'Eile mich, Gott, zu erretten' (Haast u, God, red mij), schrijft Schütz: 'In Stylo Oratorio' (In de stijl van de redenaar). Net zoals Monteverdi, bereikt Schütz met beperkte middelen een heel directe en uitzonderlijke expressie, zonder evenwel grote emotionele uitbarstingen en steeds conform de religieuze inhoud van de tekst. De teksten zijn voornamelijk Bijbels van oorsprong: psalmen en profeten uit het Oude Testament; evangeliën en brieven uit het Nieuwe Testament. Zo is '**Erbarme dich mein, o Herre Gott**' (SWV447) gebaseerd op psalm 51 (goede vrijdagdienst) uit het zogenaamde Becker Psalter. Deze klaagzang is een uitmuntend voorbeeld van een meesterlijk en bijna mystiek aandoend contrapunt. Na een plechtige instrumentale en overwegend homofone Sinfonia voor vijf stemmen (twee violen, twee alto's en basso continuo), zet de zangstem in met een soort mantra op 'Erbarme dich'. Pas na dit jeremiën verschijnt de psalmmelodie. De zangstem en instrumenten versmelten tot een mooi uitgebalanceerd polyfoon weefsel waarbij elke stem een onmisbaar onderdeel is van een goddelijk raderwerk.

Dietrich Buxtehude (ca. 1637-1707) is een Deens-Duitse componist en vaandeldrager van de Noord-Duitse orgelschool. De in Amsterdam werkzame Jan Pieterszoon Sweelinck (1562-1621) stond als 'organistenmaker' aan de wieg van deze orgeldynastie. Tot Sweelincks belangrijkste studenten behoren Jacob Praetorius,

Samuel Scheidt en Heinrich Scheidemann. De kunst van het orgelspel werd generaties lang doorgegeven van meester op leerling. Andere belangrijke vertegenwoordigers van de Noord-Duitse orgelschool zijn: Franz Tunder, Matthias Weckmann, Johann Adam Reincken, Georg Böhm en Nicolaus Bruhns. Buxtehude volgde zijn leermeester Franz Tunder op als organist aan de Marienkirche in Lübeck en huwde bovendien postuum diens dochter – in deze kringen gebeurde dit wel vaker (cf. Christian Geist). Als boegbeeld van de Noord-Duitse orgelschool bracht Buxtehude de 'Stylus Phantasticus' tot grote bloei. Deze stijl vinden we terug in het praeludium, waarbij grillige en quasi improvisatorische passages (Stylus Phantasticus) worden afgewisseld met fugatische secties. De orgelwerken van Buxtehude en collegae waren een directe inspiratiebron voor de klaviermuziek van Johann Sebastian Bach. In oktober 1705 ondernam de twintigjarige Bach een legendarische voettocht van bijna vierhonderd kilometer vanuit Arnstadt naar Lübeck om Dietrich Buxtehude aan het werk te zien. Naast organist en componist was Buxtehude ook een vermaard concertorganisator. Ten behoeve van de rijke koopmanselite van de stad organiseerde hij de 'Abendmusiken', een grootschalige concertreeks waarvoor hij een nieuw soort oratorium in het leven riep. Buxtehude was actief op verschillende terreinen van het muziekleven in Lübeck. Deze veelzijdigheid stond model voor Johann Sebastian Bach in Leipzig en Georg Philipp Telemann in Hamburg. Buxtehudes instrumentale muziek bestaat voornamelijk uit klavierwerken (klavecimbel en orgel): preludes, canzona's, suites, variatiereeksen en koraalzettingen. Naast klavierwerken schreef Dietrich Buxtehude ook kamermuziek voor strijkers en basso continuo (BuxWV252-75). De prachtige **Trionsonate voor viool, viola da gamba en basso continuo in a (BuxWV272)** is een heel representatief werk met veel inspiratie (cf. Stylus Phantasticus). Buxtehude maakt gebruik van twee ostinato-bassen waarboven viool en viola da gamba variëren in steeds kleiner wordende notenwaarden met daartussen een kort Adagio. Dit langzame middendeel brengt ons wat ademruimte met mooie en spanningsvolle harmonieën. In de hoekdelen laat Buxtehude ons genieten van een boeiend en wervelend spel van vraag en antwoord tussen de viool en viola gamba boven een steeds terugkerende bas, die beide kemphanen in gareel tracht te houden. In zijn vocale muziek maakte Buxtehude voornamelijk gebruik van Duitse en soms ook Latijnse teksten. Prozateksten kregen doorgaans gestalte in geestelijke concerten. Poëzie reserveerde hij voor aria's. Deze aria's maakten soms deel uit van een cantate. Het klaaglied '**Muß der Tod denn auch entbinden**' is het tweede en laatste luik van de cantate 'Mit Fried und Freud ich fahr dahin' (BuxWV76). Het eerste luik van deze diptiek bestaat uit een koraalzetting waarin de gekende koraalmelodie – denk ook aan de gelijknamige cantate van J.S. Bach

(BWV125) – het voorwerp is van een vernuftig contrapunt. Buxtehude maakt niet alleen gebruik van omkeerbaar contrapunt in Contrapunctus I & Evolutio, waarbij de partijen over de verschillende stemmen worden uitgewisseld, maar ook van de spiegeling van de verschillende partijen in de Evolutio van Contrapunctus II. Ongetwijfeld is dit een inspiratiebron geweest voor de Contrapuncti 12 en 13 uit Bachs 'Kunst der Fuge' (BWV1080). Buxtehude schreef zijn contrapuncti in 1671 voor een begrafenis. De tekst is gebaseerd op de Lofzang van Simeon. Hierin kan dit Bijbelse personage alleen in vrede en vreugde afscheid nemen van het aardse leven wanneer hij de Gezalvde heeft aanschouwd. Bij de dood van Dietrich Buxtehudes vader in 1674 voegde hij het klaaglied 'Muß der Tod denn auch entbinden' toe. De serene en diepgaande expressie van dit klaaglied vormt een perfect tegengewicht voor de mathematische complexiteit van de contrapuncti. De prozatekst van deze strofische aria is vermoedelijk het werk van Buxtehude. De bezetting bestaat uit zang, twee obligate viola da gamba's en basso continuo. De gamba's spelen tremolo, een techniek waarbij een snaar voortdurend snel achter elkaar wordt herhaald. Deze beverige toonvorming benadrukt de gevoelens van smart op deze van nature zwaarmoedig klinkende instrumenten.

Johann Christoph Bach (1642-1703), zoon en leerling van Heinrich Bach (1615-1692), is zowat de belangrijkste telg uit de Bachdynastie voor diens illustere achterneef Johann Sebastian, op wie hij een grote indruk naliet. In de stamboom van de familie Bach bespeuren we nog een belangrijke liaison. Maria Barbara Bach, jongste dochter van Johann Christophs broer Johann Michael, was de eerste vrouw (en tegelijk ook achterneef) van Johann Sebastian. Uit dit huwelijk stammen Wilhelm Friedemann Bach (1710-1784) en Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788). Traditie was heel belangrijk binnen de wijdvertakte Bachfamilie, waarbij de (mannelijke) leden nagenoeg allemaal beroepsmusici waren. Op de jaarlijkse familiebijeenkomsten wisselde men ervaringen en composities uit. Men bestudeerde vol overgave de eigen genealogie en collecteerde ook artefacten van hun voorvaderen. Johann Christoph Bach werd steeds met superlatieven overladen. Johann Sebastian omschreef hem als 'diepzinnig' en Carl Philipp Emanuel voegde daar ook 'groots en expressief' aan toe. De Thomascantor en zijn zonen voerden, niettegenstaande er toen ook al een hang naar vernieuwing gold, ook werken uit van oudere familieleden. Een aantal van Johann Christophs vocale concerten en motetten, zoals het tweeëntwintigstemmig motet 'Es erhub sich ein Streit', werden in Leipzig uitgevoerd. Dit motet werd later door Carl Philipp Emanuel hernomen in Hamburg. Johann Sebastian voegde een slotkoraal toe aan het Johann Christoph Bachs motet 'Ich lasse dich

nicht' (BWVAnh. 159). Net als 'Es erhub sich ein Streit' is het intieme lamento '**Ach, daß ich Wassers genug hätte**' opgenomen in het Altbachisches Archiv. Deze belangrijke verzameling, met werk van de familie Bach en tijdgenoten, verdween na de Tweede Wereldoorlog en werd pas in 1999 achter het ijzeren gordijn teruggevonden door de beroemde Bachvorser Christoph Wolff. 'Ach, daß ich Wassers genug hätte' wordt toegeschreven aan Johann Christoph Bach – sommige sporen leiden echter ook naar vader Heinrich. Deze klaagzang van een schuldbewuste zondaar heeft een vrij ongebruikelijke bezetting met alt, soloviool, drie ondersteunde middenstemmen (viola's) en basso continuo. Dit sonoor klankbeeld geeft gestalte aan melancholie en diepe smart. Johann Christoph maakt gretig gebruik van de tritonus, herhaling van motieven, aanspringende wisselnoten, vluchtige zucht-motieven, lange appoggiatura en spanningsvolle abrupta.

Johann Rosenmüller (1619-1684) studeerde theologie aan de universiteit van Leipzig, waar hij hoogst waarschijnlijk ook muzieklessen kreeg van de toenmalige Thomascantor, Tobias Michael (1592-1657). Rosenmüllers carrière nam een hoge vlucht: hij werd in 1650 aangesteld als organist van de Nicolaikirche en het stadsbestuur stelde hem ook de prestigieuze post van Thomascantor in het vooruitzicht. Zijn veelbelovende loopbaan werd echter in 1655 abrupt afgebroken na beschuldigingen van ontucht met verschillende koorknappen. Hij werd gevangen gezet, maar kon ontsnappen en bouwde een nieuw leven op in Venetië, waar hij als componist werkzaam was aan het Ospedale della Pietà van 1678 tot 1682. Aan dit instituut zal Antonio Vivaldi in 1703 benoemd worden als 'maestro di violini'. Rosenmüller assimileerde vooral in zijn liturgische oeuvre heel wat elementen uit de Italiaanse solocantate, opera en instrumentale muziek. Johann Phillip Krieger studeerde bij Rosenmüller gedurende 1673-74 en keerde met heel wat Italiaanse invloeden terug naar Duitsland. Ook Rosenmüller keerde ongeveer een decennium later terug naar Duitsland. Hij werd vanaf 1682 tot aan zijn dood kapelmeester aan het hof in Wolfenbüttel. De '**Sonata a cinque**' in F, is de tiende sonate uit Rosenmüllers 'Sonate à 2. 3. 4. è 5. Stromenti da Arco & Altri'. Deze set met sonates (Neurenberg, 1682) is opgedragen aan Anton Ulrich, neef van hertog Johann Friedrich Brunswijk-Lüneburg. Eerder publiceerde Rosenmüller 'Sonate e sinfonie da camera' (Venetië, 1667) opgedragen aan hertog Johann Friedrich. De Italiaanse sonate manifesteerde zich in de tweede helft van de 17de eeuw meer en meer als een zelfstandige compositie voor instrumenten en niet louter als een instrumentaal tussenspel bij een vocale compositie. In tegenstelling tot de canzona, waar de verschillende contrasterende geledingen in elkaar overlopen, zijn de verschillende bewegingen duidelijk van elkaar gescheiden. Na 1660

evolueren we naar twee hoofdtypes: de 'sonata da camera' (kamersonate) en 'sonata da chiesa' of kortweg 'sonata' (kerksonate). Het onderscheid tussen beide types is niet altijd eenduidig. Italiaanse sonates met heel wat imitaties en zonder de toevoeging van 'da camera' verwijzen sterk naar de 'sonata da chiesa', waarbij het de bedoeling was om in eerste instantie uitgevoerd te worden in de kerk.

Johann Heinrich Schmelzer (ca. 1620-1680) was de grootste Oostenrijkse componist en een van de belangrijkste violisten van zijn generatie. Hij oefende een grote invloed uit op Heinrich Ignaz Biber von Bibern (1644-1704). Schmelzer was het slachtoffer van de pest in het begin van 1680. Hij stierf in Praag, waar het Weense hof nochtans resideerde in een poging om de epidemie te ontlopen. Er is weinig geweten over Schmelzers vroege jaren, zijn komst naar Wenen of muzikale opleiding. In ieder geval weten we met zekerheid dat hij op 1 oktober 1649 officieel werd aangesteld als hofviolist. In 1657 schreef Schmelzer bij de dood van zijn Habsburgse vorst, keizer van het Rooms-Duitse rijk (en tevens componist) het beroemde 'Lamento sopra la morte di Ferdinando III' waarin Schmelzer Ferdinands madrigaal 'Chi volge ne la mente' verwerkte. Bij de inauguratie van Leopold I (zoon van Ferdinand III) in 1658, stond Schmelzer in voor de instrumentale muziek. Schmelzers belangrijkste kamermuziekwerken kwamen tot stand tussen 1659 en 1664. De 'Sonatae unarum fidium' (Neurenberg, 1664) is muziekhistorisch belangrijk omdat het de eerste publicatie is in een Duitssprekend land met sonates voor soloviool en basso continuo. In zijn bundel 'Duodena selectarum' (Neurenberg, 1659) maakt Schmelzer gebruik van een triobezetting. In zijn 'Sacro-profanus musicus' (Neurenberg, 1662) vertrekt hij van deze bezetting en breidt ze uit tot acht instrumenten (dubbelkorig) en basso continuo. Deze gewijde en tegelijk wereldlijke muziek schreef Schmelzer om ook tijdens de liturgie instrumentale werken te kunnen spelen. **De sonates 3-6 uit 'Sacro-profanus musicus'** zijn geschreven voor zes strijkers en basso continuo. Qua genre beantwoorden deze sonates aan het canzona-model. In deze doorgecomponeerde werken wisselen homofone, polyfone, dansante en improvisatorische passages elkaar af.

Christian Geist (ca. 1650-1711) kreeg zijn eerste muzieklessen van zijn vader Joachim, cantor aan de kathedraalschool in Güstrow (Noord-Duitsland). Zoon Christian werkte omstreeks 1669 aan het Deense hof in Kopenhagen en vanaf 1670 speelde hij onder leiding van Gustav Düben in het Zweedse hoforkest. Daarna was hij tot 1679 werkzaam in Stockholm en in 1680 werd hij organist van de Duitse kerk in Göteborg. Van 1684 tot aan zijn dood was hij organist aan de

'Heiligaankirche' in Kopenhagen waar hij, samen met zijn derde vrouw (weduwe van zijn voorganger) en kinderen, overleed aan de pest (cf. Johann Heinrich Schmelzer). Johann Mattheson vermeldt in zijn geschriften Christian Geist als kandidaat voor de positie van cantor in de Hanzestad Hamburg. Het was echter Christoph Bernhard die werd gekozen om de overleden Thomas Selle op te volgen. Het Collegium Musicum van Weckmann prees desalniettemin Geist om zijn 'delicate stijl' en assimilatie van de Italiaanse stijl. Slechts drie orgelpreludes en twee wereldlijke cantates bleven bewaard. Alle achtentwintig resterende composities zijn religieuze cantates in het Latijn, het Duits en het (oudere) Nieuw-Zweeds. De teksten zijn voornamelijk citaten uit de Bijbel zoals '**Vater unser, der du bist im Himmel**' (Mattheus 6: 9-13). Bij deze koraalfantasia voor strijkers en zang, volgt de bovenstem strikt de koraalmelodie.

Philipp Heinrich Erlebach (1657-1714) werd geboren in Oost-Friesland, een streek gelegen in het uiterste noordwesten van de Duitse deelstaat Nedersaksen. Als talentvolle zoon van hofcomponist Johann Philipp Erlebach, trad Philipp Heinrich Erlebach vanaf 1678, eerst als musicus en vanaf 1681 als kapelmeester, in dienst van prins Albrecht Anton von Schwarzburg-Rudolstadt, graaf van het Thüringer hof. Hij bekleedde de functie van cantor drieëndertig jaar lang. Erlebach was in zijn tijd een van de leidinggevende componisten in centraal Duitsland, in het bijzonder voor de kerkcantate, waarvan hij er een vierhonderdtal schreef. Een noodlottige brand vernietigde een groot deel van zijn werk. Tenminste zes volledige cycli van cantates voor het Lutherse kerkelijk jaar zijn verloren geraakt. Naast religieuze muziek schreef Philipp Heinrich ook opera's zoals 'Die Plejades' en 'Die siegende Unschuld'. Vijfenzeventig opera-aria's werden gepubliceerd onder de noemer 'Harmonische Freude musicalischer Freunde' in Neurenberg (volume 1 in 1697 en volume 2 in 1710). '**Auf des Kreuzes Finsternis folgt die Sonne ganz gewiß**' stamt uit het tweede deel van de 'Harmonische Freude'. Deze aria is strofisch opgebouwd en geschreven voor alt, eerste viool, tweede viool, eerste altviool, tweede altviool en basso continuo.

Heinrich Schütz

Erbarme dich mein

Erbarme dich mein, o Herre Gott,
nach deiner großen Barmherzigkeit,
wasch ab, mach rein mein Missetat,
ich erkenn' mein' Sünd' und ist mir leid,
allein ich dir gesündigt hab',
das ist wider mich stetiglich,
das Bös' vor dir kann nicht bestehn,
du bleibst gerecht, ob man urteilt dich.

Philipp Heinrich Erlebach

Auf des Kreuzes Finsternis folgt die Sonne ganz gewiß

1. Endlich wird des Himmels Schluß
Mir noch Glück und Wohlfahrt gönnen!
Auf so mancherlei Verdruß,
Den mein Herz hier dulden muß,
Werd'ich mein Vergnügungslicht
Doch noch schauen können.
Endlich wird des Himmels Schluß
Mir noch Glück und Wolfahrt gönnen.

2. Bange Widerwärtigkeit
darf mich doch nicht ewig drücken!
Nach verstrichner Winterszeit,
Da sonst der Sommer doch zuletzt
Auch herbei zu rücken.
Bange Widerwärtigkeit ...

3. Auf erlittnen Dornenstich,
werd'ich auch die Rosen finden,
steigt mein Schiffchen wunderbarlich
bald hinab, bald über sich,
'letzt flogt dennoch Meeresruh'
nach gelegten Winden.
Auf erlittnen ...

4. Darum, o bedrängter Geist,
stelle dich nur ganz zufrieden!
Dein Gott, der allmächtig heißt,
und aus Not und Sorgen reist,
hat auch deinem Ungemach
Ziel und Mass beschieden.
Darum, o bedrängter ...

Dietrich Buxtehude Muß der Tod denn auch entbinden (Klaglied)

Muß der Tod denn auch entbinden,
was kein Fall entbinden kann?
Muß sich der mir auch entwinden,
der mir klebt dem Herzen an?
Ach! der Vater trübes Scheiden
machtet gar zu herbes Leiden,
wenn man unsre Brust entherzt,
solches mehr als tödlich schmerzt.
Er spielt nun die Freuden-Lieder
auf des Himmels-Lust-Clavier,
da die Engel hin und wieder singen
ein mit süßer Zier.
Hier ist unser Leid-Gesänge
schwarze Noten Traur-Gemenge
mit viel Kreuzen durchgemischt
dort ist alles mit Lust erfrischt.
Schlafe wohl, du Hochgeliebter,
lebe wohl, du seelge Seel;
ich, dein Sohn, nun Hochbetrübt,
schreib auf deines Grabes Höhl:
"Allhie liegt, des Spielens Gaben
selbsten Gott erfreuet haben:
danumb ist sein Geist beglückt
zu des Himmels-Chor gerückt."

pauze

Christian Geist Vater unser, der du bist im Himmel

Vater unser, der du bist im Himmel.
Geheiligt werde dein Name.
Zu komme dein Reich.
Dein Wille gescheh,
wie im Himmel, also auch auf Erden.
Unser täglich Brot gib uns heut.
Und verlaß uns unsere Schuld,
als wir verlassen unsern Schuldigern.
Und führ uns nicht in Versuchung.
Sondern erlös uns von dem Übel.
Denn dein ist das Reich
und die Kraft und die Herrlichkeit
von Ewigkeit zu Ewigkeit.

Johann Christoph Bach Lamento: Ach, daß ich Wassers genug hätte

Ach, daß ich Wassers genug hätte in meinem Haupte,
und meine Augen Tränenquellen wären,
daß ich Tag und Nacht beweinen könnte meine Sünde.
Meine Sünde gehe über mein Haupt.
Wie eine schwere Last ist sie mir zu schwer worden,
darum weine ich so, und meine beiden Augen
fließen mit Wasser.
Meines Seufzens ist viel, und mein Herz ist betrübet,
denn der Herr hat mich voll Jammers gemacht
am Tage seines grimmigen Zorns.

Damien Guillon

Altus Damien Guillon (°1981) deed vanaf 1989 zijn eerste muzikale ervaringen op bij La Maîtrise de Bretagne onder leiding van J.M. Noël. Als jongen zong hij sopraanrollen in werken als de 'Johannespassie' van Bach, de Vespers van Monteverdi met de Académie Sainte Cécile en in 'Die Zauberflöte' van Mozart in de opera van Rennes. In 1998 zette Damien Guillon zijn muzikale studies verder aan het Centre de Musique Baroque de Versailles. Hij werkte er onder meer met Noëlle Barker, Maarten Koningsberger, Howard Crook en Jérôme Corréas en specialiseerde zich verder in het barokrepertoire. Vervolgens vervolmaakte hij zich aan de Schola Cantorum Basiliensis bij contratenor Andreas Scholl. Parallel met zijn zangopleiding studeerde hij orgel bij Frédéric Desenclos en Véronique Le Guen en behaalde een eerste prijs basso continuo en klavecimbel aan het Conservatoire de Boulogne-Billancourt. Guillon zingt regelmatig onder leiding van dirigenten als Vincent Dumestre, Hervé Niquet, Jérôme Corréas, Philippe Pierlot, Jean-Claude Malgoire, Christophe Rousset, William Christie, Bernard Labadie, Masaaki Suzuki en Philippe Herreweghe. Zijn repertoire reikt van Engelse renaissanceliederen tot de grote oratoria en opera's uit de barok. Guillon was onder meer te horen in 'Athalia' van Händel olv. Paul McCreesh, in 'Teseo' van Händel in de Opéra van Nice, in 'Il Ritorno d'Ulisse' van Monteverdi in de Munt olv. Philippe Pierlot, in 'Il Sant'Alessio' van Landi met Les Arts Florissants olv. William Christie en in 'Giulio Cesare' van Händel aan het Théâtre van Caen olv. François-Xavier Roth. Naast zijn activiteiten als zanger dirigeert Guillon ook regelmatig ensembles als Les Musiciens du Paradis, Café Zimmermann en het Choeur de chambre de Rouen. In 2009 richtte hij zijn eigen ensemble Le Banquet Céleste op. Guillon is te horen op talloze cd-opnamen op de labels

Harmonia Mundi, Virgin Classics, Alpha, K 617 en Ricercar. Zijn eerste recital-cd was gewijd aan liederen van John Dowland aan de zijde van luitist Eric Bellocq, die onder meer de Prix Alfred Deller de l'Académie du Disque Lyrique won. De eerste cd van zijn ensemble Le Banquet Céleste bevat cantates voor altsolo van Bach, die eveneens met verschillende prijzen van de Franse muziekers werd bekroond.

deSingel tijdslijn (selectie)

za 17 januari 2015

Masques & Damien Guillon

Schmelzer, Rosenmüller, Schütz, Buxtehude, Erlebach, J.C. Bach, Geist

do 11 sep 2014

Koor & Orkest Collegium Vocale Gent

olv. Philippe Herreweghe

Anthems & Odes van Purcell

wo 4 jun 2014

Koor & Orkest Collegium Vocale Gent

olv. Philippe Herreweghe

Bach, Himmelfahrtsoratorium

[...]

do 8 mei 2008

Koor & Orkest Collegium Vocale Gent

olv. Philippe Herreweghe

Bach, Osteroratorium

za 15 dec 2007

Freiburger Barockorchester & Collegium Vocale Gent olv. Masaaki Suzuki

Bach

za 4 nov 2006

Ricercar Consort olv. Philippe Pierlot

Weckmann, Geist, Bruhns, Hoffman, Bach

Masques

Het internationale gezelschap Masques is gespecialiseerd in vroege muziek. Vanaf hun oprichting kregen de muzikanten internationale erkenning, met de Grand Prize in de Dorian/Early Music America Competition in 2000, en een selectie als finalist op de York Early Music Competition in 2001. De naam van het ensemble is geïnspireerd op de 'masques' van Engeland ten tijde van Elizabeth I: mystieke performances die poëzie, muziek, dans en drama combineerden. De zes leden van Masques, afkomstig uit Canada, Frankrijk, Australië, Finland en België, vormen een kamerensemble zonder dirigent. Voor programma's in grotere bezettingen dirigeert Olivier Fortin, stichter en artistiek directeur van het ensemble, vanaf het klavecimbel. Recente tournees brachten Masques in heel Canada (Vancouver, Edmonton, Victoria, Calgary, Banff), de Verenigde Staten (University of Chicago, Frick Collection New York, National Gallery Washington), België, Spanje, Nederland, Oostenrijk, Duitsland, en Groot-Brittannië (Wigmore Hall in Londen). Masques bracht in 2013 een cd uit die gewijd is aan de instrumentale muziek van Johann Heinrich Schmelzer, verschenen op het label Zig-Zag. Deze cd won de 'Choc Classica' in Frankrijk en de 'Critics Choice' van Gramophone. www.ensemblemasques.org

deSingeldebuut

Masques

Sophie Gent viool

Tuomo Suni viool

Kathleen Kajioka altviool

Mélanie Corriveau viola da gamba

Julien Léonard viola da gamba

Benoît Vanden Bemdem violone

Olivier Fortin klavecimbel & orgel

Binnenkort in deSingel
Janine Jansen viool
& **Itamar Golan** piano

L van Beethoven

Sonate voor viool en piano nr 10 in G, opus 96

S Prokofjev

'Cinq Mélodies' voor viool en piano, opus 35bis

Sonate voor viool en piano nr 1 in f, opus 80

ma 26 jan 2015 | 20 uur | Blauwe zaal

€ 22, 18 (basis) | € 18, 14 (-25/65+) | € 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Francis Maes | 19.15 uur | Muziekstudio

architectuur
dans
theater
muziek
in deSingel

---

t +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

---

www.desingel.be
 deSingelArtCity

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

mediasponsors

